

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 10.—, za pol leta K 5.—, za četrt leta K 2.50. Posamezna številka 20 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 9 mark, za Ameriko 3 dolarja. Pošiljatelj na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Šelburgova ulica št. 6. II. nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo, in sicer: pri enkratni objavi po 30 vin., pri trikratni po 27 vin., pri šestkratni po 24 vin., pri celoletnih objavah po 22 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 50 vin. — Reklam. so poštnine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Prvi maj dan svobode!

Prvi maj 1919 imamo pred durmi. Leto poprej smo še ječali v grozotah vojne; danes je svetovne vojne konec in se vrši le boj proletarijata za pravice na eni strani, na drugi strani pa diplomatični in deloma še militaristični boj najbolj imperialističnega kapitalizma za vojni plen, ki si ga hočejo zmagovalci „pravično“ razdeliti med seboj. Zlo je bila svetovna vojna, ki je onemogočilo složno delo proletarijata! A to zlo je prineslo uspehe. V skrajnem obupu je proletarijat zastavil vse svoje moči vsak v svoji domači deželi ter dosegel deloma ogromne uspehe: naravnost strl je ponekod moč kapitalizma, ki je v svoji prešernosti gospodoval doslej človeštvu.

Kdo še ne vidi zmage proletarijata v Rusiji, Nemčiji, v Nemški Avstriji, pokret v Italiji, na Francoskem in Angleškem, dasi so nam vedno pravili, da so te dežele pravi raj za delavstvo? Tudi tam ni bil raj; povsod trpi proletarijat pod nagajiko kapitalizma in povsod izpoznavajo, da je to trpljenje nepotrebno in nenaravno. Zato želi proletarijat vsega sveta osvoboditev.

Naš narod se je politično in narodno osvobodil iz večstoletnega suženjstva. Narod, ne pa še proletarijat! V novi svobodni državi smo, a komu velja ta svoboda — kapitalistom in meščanom ali ljudstvu? Ni težko odgovoriti na to vprašanje.

Proletarske zahteve, ki jih naglašajo proletarijat že nad trideset let od pariške konference na dan prvega maja vsako leto najsvečanostneje se še niso popolnoma uresničile, dasi so deloma že na pohodu, se že uresničujejo, vendar pa treba še odločnega boja, da se udeležijo v celoti. Ureditve delavnika, socialno zavarovanje, koalicijska svoboda, najvitalnejša politična svoboda so še vedno pastorka današnje družbe zlasti v nazadnjaških deželah, kjer danes še merodajna javnost nima niti najprimitivnejšega umevanja za socialne potrebe ljudstva, za demokratizem. Grozeči oblaki se zbirajo nad našimi glavami, toda, o, le pridi nevihta: proletarijat je pripravljen na tvoje bliske, na tvoje strele in tvoj vihar, vse bo pariral s svojo žilavo vztrajnostjo v boju za svoje pravice in nedvomno stal ponosen zmagovalci!

V tem prepričanju, v tej veri bo praznoval svetovni proletarijat letos prvi maj. Prvi maj je manifestacija vesolnega proletarijata. Kakor nas je doslej vedno navdajalo zaupanje v solidarnost vsega proletarijata, tako nas navdaja danes to prepričanje še toliko bolj, ker nam od vseh strani prihajajo solidarnostne izjave naših sotrpinov, ki stoje z nami v eni fronti, v zavesti, da smo tudi mi njih zvesti zavezniki in sobojevniki. Sodeč po političnih razmerah, ki jih imamo pri nas, nam zavezništvo vsega jugoslovanskega proletarijata in mednarodno zavezništvo s proletarijatom sveta edina in najzaneslivejša garancija, da izvojujemo svoj boj z uspehom.

Jugoslovanski proletarijat je dobil z ustanovitvijo nove države novo fronto, težko fronto. To vemo. Zato manifestiramo prvega najsvečanostneje solidarnost jugoslovanskega proletarijata, ki se ne straši niti najhujše reakcije. S svojimi močnimi organizacijami, in še bolj s svojo iskreno zavednostjo si bo proletarijat tudi v tej državi priboril pravice in uredbe, ki so mu naravna potreba.

Delavstvo zahteva svoje pravice, izvojevalo jih bo kljub vsem oviram, kljub preganjanju, kljub reakciji in neumevanja položaja med meščanskimi strankami. Svet spada delavstvu!

V boj pojdemo jugoslovanski proletarci, kakor doslej neustrašeno tudi v bodoče, z geslom: **Proletarci vseh dežel, združite se!**

Proslava prvega majnika v Ljubljani.

Vsem delovnim slojem sporočamo, da miruje 1. majnika vse delo. Ta dan je namenjen praznovanju veličastva dela v zmislu naše proletarske zavesti. Kakor samozavestno vršimo naše revolucionarno poslanstvo, tako samozavestno praznujemo letošnji delavski praznik.

Proslavo tega praznika smo sledeče zasnovali:

1. Na predvečer 30. aprila slavnostne predstave v obeh gledališčih, in sicer:
v dramskem gledališču: Tolstoj:
»Moč teme«;
v opernem gledališču: Smetanova:
»Prodana nevesta«.

2. Prvega maja ob 9. uri dopoldne: javni ljudski shod na stavbišču »stare garnizijske bolnice« nasproti hotela pri »Slonu«, Govorita sodruga I. Petejan in inž. A. Štebi.

Po ljudskem shodu spreved po mestu. Reditelji bodo razvrstili organizacije. Vse udeležnike se prosi, da se brez-pogojno pokore vsem odredbam redite-ljev.

3. Prvega maja ob 2. uri popoldne izlet v restavracijo »Belle-vue« nad Spodnjo Šiško, kjer se vrši prosta zabava. Vzpored koncertnih točk in glasbenega prednašanja se pravočasno objavi.

4. Prvega maja ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« velika umetniška akademija. Tudi ta spored se pravočasno objavi v »Napreju«.

Proletarci! Sodrugi! Sodrugi! Vam vsem je znano, kaj pomenja letošnji Prvi Maj! Strnite vrste in dokazite svetu našo neomajno voljo in resnost, pokažite svetu, da ste vi oni temelj, na katerem bo stala prava bodoča Jugoslavija.

Krajevna politična organizacija JSDS v Ljubljani.

Stara bolezen.

I.

Stara bolezen se zopet pojavlja pri naši meščanski liberalni gospodi, katera si je v zadnjem času nadela zvoneče ime, ki ga na kratko označuje s črkami JDS. Očitno ji v lastnem taboru primanjkuje sape, zdi se pa tudi, da čuti živo potrebo osvežiti nekoliko svojo starikavo in izživelice, da bi se tem lažje pokazala javnosti kot družba resnih, za blagor naroda skrbnih ljudi. Pomlad, s katerim bi se radi našemili, naj bi tvorilo delavstvo. Iz tega vidika je motriti pojave zadnjega časa. Že nekaj let pred vojno je skušala liberalna gospoda loviti pristašev v delavskih vrstah. V ta namen je pod svojim okriljem poklicala v življenje neke vrste Narodne delavske organizacije. Poskus se je docela ponesrečil. Zadnji ostanki so takrat izginili v mestni zastavljalnici. Ali liberalna gospoda se zaveda, da je delavstvu tudi v Jugoslaviji prisojena nad vse važna vloga. Ta vloga je tako pomembna, da gospodo v liberalnem taboru obhaia zona ob pomisleku nanjo. Kaj čuda, da skuša zopet vdirati v delavske vrste. Javno naglašajoč, da ima tudi ona pravice na pristaše med delavci. Da bi prišla do zaželenega cilja, se je vnovič podala na delo. Posegla je globoko v žep, da s pomočjo raznih popolnoma neizkušenih in neodgovornih ljudi inscenira neko gibanje, katerega smoter bi bil privabiti pod firmo Narodne delavske organizacije vsaj nekaj delavcev v liberalno družbo. Konstatiramo, da si je naše liberalno meščanstvo za svojo nakano izbralo prav nesrečen trenutek. Ta trenutek je tako nepri-

praven za liberalno potezo in pripomočki tako nesrečno izbrani, da jim je blamaža v naprej zagotovljena na celi črti. Niti vredno bi se nam nje zdelo, da bi se s to po sili Narodno delavsko organizacijo — s tem mrtvo rojenim detetom, pečali in izgubljali dragoceni čas, če bi liberalna gospoda potom svojih tozadevnih eksponentov ne nastopala tako zahrbtno, zlobno, škodoželjno in nepošteno. Značilno je tudi dejstvo, da se pri nas lotevajo gotovi ljudje takih reči, katere drugod opuščajo. Vsakomur, kdor se peča z delavskimi vprašanji, je znano, da je na primer na Češkem pred leti bivši urednik »Narodnih Lystov« in poznejši državni poslanec, sedanji vojni minister Čehoslovaške republike Klofač ustanovil narodno socialno stranko. Ta stranka je bila namišljena kot nekako levo krilo češkega liberalizma, katerega so reprezentirali takozvani mladočehi. Razvila pa se je proti volji mladočehov v samostojno stranko in jim je časih povzročala dokaj preglavice. Razvoju narodne socialne stranke je bila politična atmosfera v stari Avstriji prav prikladna. Vsak politični otrok ve, da so se v stari Avstriji slovanskim narodom godile neprimerne krivice v vsakem oziru. Baš ta okolnost je za narodni radikalizem tvorila podlago, na katero so se takozvani češki narodni delavci opirali.

Prevrat in razsulo stare Avstrije ter zgradba novih narodnostnih držav pa je narodne socialne delavske kroge na Češkem privedel do spoznanja, da je obstoj njihovih narodnih delavskih organizacij postal brezpredmeten in brezpomemben, kajti narodnemu radikalizmu je maloma zmanjkalo podlage. Čisto naravno, kaj naj pomeni narodni radikalizem in kakšen naj ima cilj ta radikalizem v državi, v kateri je njihov narod gospodar?

Češki narodni delavci uvidevši, da bi v novih razmerah cepitev delavskih moči nadalje bila le delavstvu samemu v škodo, češki buržoaziji pa v korist, so se, kar je bilo edino pametno, združili v eno stranko in eno organizacijo z vsem ostalim češkim proletariatom.

To kar so torej drugod zavrgli, tega se oprijemlje liberalna gospoda pri nas. No, sreče ne bodo imeli, če prav jim za enkrat tudi denarnih žrtev na videz ni žal.

Še enkrat poudarjamo, da je škoda časa ukvarjati se z liberalnim blufom, ker se pa nekaj maloštevilnih od liberalne gospode za agitacijske svrhe najetih fantov poslužuje takih sredstev, kakršnih bi se noben pošten in odkrit človek ne smel posluževati, za to bomo naši delavski javnosti razodeli trike in zahrbtne mahinacije teh drugače na varnem se nahajajočih značajev.

Militarizem.

Zdi se, da bodo tudi v naši Jugoslaviji romali ogromni zneski narodnega imetja v brezno neproduktivnega militarizma. Delavci, uposleni pri državnih delih, železničarji itd. se morajo za žive in mrtve pehati za vsak vinar priboljška na plači, gospodom oficirjem pa se brez hrupa in ne da bi javnost o tem kaj vedela, enostavno kar naredbenim potom plače »stanu primerno regulirajo«. Nastopni primeri nam kažejo, kako je za to gospodo poskrbljeno.

Poročnik 11. činovnega razreda notabene v Ljubljani brez voj. doklade prejema mesečno:

Plače	K 140 —
Pripravnostne doklade	» 405 —
Odškodnine za slugo	» 50 —
Stanarine	» 61 67
Dnevnice	» 900 —

Skupno . K 1556 67 h

Nadporočnik 10. činovnega razreda:	
Plače	K 183 33
Pripravnostne doklade	» 405 —
Odškodnine za slugo	» 50 —
Stanarine	» 61 67
Dnevnice	» 900 —

Skupno . K 1600 —

Stotnik v 9. činovnem razredu:

Plače	K 250 —
Pripravnostne doklade	» 450 —
Odškodnine za slugo	» 50 —
Stanarine	» 93 —
Dnevnice	» 900 —

Skupno . K 1743 —

Vojaške preskrbovalnine.

III. Vojaško oskrbovanje v invalidnici.

Upravičenost do oskrbovanja v invalidnici. § 22. Moštvo, ki je upravičeno do rente, ima pravico do oskrbovanja v invalidnici, če je nepremožno, in:

- a) če ter dokler je navezano le na pomoč drugih ljudi;
- b) če je popolnoma ohromelo (obnemoglo).

Navedene stopnje invalidnosti morajo biti določene od nadpregledne komisije; nepremožnost pa mora biti dokazana z uradnimi spričevali.

Kadar pogoji za oskrbovanje v invalidnici niso več dani, pohabljeni in obnemogli niso več upravičeni do nadaljnjega oskrbovanja v invalidnici.

§ 23. Moštvo, ki je upravičeno do oskrbovanja v invalidnici, mora biti nastanjeno v invalidnici sami.

Pristojbine. § 24. Pristojbine moštva, ki je oskrbovano v invalidnici, so določene po predpisih o pristojbinah.

Začetek in konec oskrbovanja v invalidnici. § 25. Oskrbovanje v invalidnici se začne s prvim dnevom v mesecu, ki sledi sprejetju in se konča z zadnjim dnevom v mesecu dopusta za iste.

Družinski prispevki. § 26. Oženjeno moštvo, ki in dokler uživa rento, ima pravico do družinskih prispevkov za ženo in lastne otroke.

Ženi pešca ali podčastnika, ki uživa polno rento, pritiče 180 K, in za vsakega otroka po 90 K letno.

Družini pešca ali podčastnika, ki uživa delno rento, pritiče le oni del polne rente izražen v stotinkah, ki odgovarja stopnji nesposobnosti do izvrševanja poklica glavarja družine.

Začetek, mirovanje in konec prejema družinskih prispevkov. § 27. Izplačevanje družinskih prispevkov se prične zajedno z izplačevanjem rente.

Miruje (se začasno prekine) za časa prebivanja v inozemstvu, ter konča popolnoma:

- a) z zopetnim nastopom vojne službe glavarja družine;
- b) s smrtjo glavarja družine; deloma: a) oni del, ki odpade na ženo, z njeno smrtjo, b) oni znesek, ki odpade na otroke, če so preskrbljeni ali z njihovo smrtjo.

§ 28. Družini invalida, ki je obsojen z zaporom v kaznilnici pritiče s prvim dnevom v mesecu, ki sledi nastopu kazni, začasni prejem preskrbovalnin, določenih za vdove in sirote.

Posmrtna odpravnina.

Upravičenost. § 29. Svoji po moštvo, ki so uživali rento ali ki so bili oskrbovani v invalidnici, imajo po smrti istih pravico do posmrtna odpravnine, ne glede na to, imajo li pravico do druge postavne preskrbovalnine.

Višina. § 30. Posmrtna odpravnina znaša za vse pripadnike moštva brez izjeme enkrat za vselej 100 K.

Izplačevanje. § 31. Posmrtno odpravnino je izplačati vdovi; za slučaj, da so ostali samo obojestransko osiroteli otroci, postavno določenemu varuhu; po neoče-

njenih pa onim sorodnikom, ki morejo dokazati, da so skrbeli za pogreb moža.

Drugo poglavje.

Določbe za umobolne in bolne na padavici (božjastne).

Sprejem umobolnih in božjastnih v civilne bolnice. § 32. Umobolni in božjastni invalidi, ki ne morejo biti v zadostni oskrbi pri svojcih, so upravičeni do oskrbovanja v posebnih civilnih bolnicah (zavodih).

§ 33. Za umobolno ali božjastno moštvo, ki je v oskrbi v civilnih bolnicah (zavodih), plačuje vojaška uprava stroške, ki so določeni za najnižji razred.

§ 34. Za čas oskrbovanja v bolnici mirujejo dve tretjini ($\frac{2}{3}$) rente in ravno toliko vojne doklade. Ostanek ($\frac{1}{3}$) pa je izplačevati upravičencem.

§ 35. Dokler je glavar družine v bolnici, t. j. dokler mu miruje izplačevanje dveh tretjin rente, pritiče njegovi družini preskrbovalnina kakor za vdove in sirote.

Tretje poglavje.

ZA VDOVE IN SIROTE PO MOŠTVU.

Način preskrbovalnine.

§ 36. I. Renta za vdove. II. Vzgojevalni prispevki za sirote.

I. Renta za vdove.

Upravičenost do rente. § 37. 1.) Pravico do rente za vdove imajo vdove po moštvu, ki je padlo ali umrlo (naravne smrti ali vsled samoumora) med aktivnim službovanjem.

2.) Pravico do rente za vdove imajo vdove po moštvu, ki je vživalo ob času njihove smrti (samoumora) odškodnino za pohabljenost ali vojno doklado, ali ki je bilo oskrbovano v invalidnici, oziroma v smislu § 32. v civilni bolnici (zavodu).

V tem slučaju je priznati tudi rento za vdove, če se je mož poročil že kot invalid.

3.) Če pritiče vdovi, katere mož je prestopil v smislu § 14 v civilno državno službo ali v službo, ki odgovarja isti, od civilne službe moža manjša preskrbovalnina, kakor vojaška, ali pa sploh nikakoršna (v smislu navedenega zakona), ima pravico do vojaške rente za vdove. V tem slučaju pa izplačuje vojaška uprava samo razliko med morebitno civilno preskrbovalnino in med od iste višjo vojaško rento.

4.) Če si je mož pokvaril zdravje v mirnem času brez lastne krivde v službi, v tesni zvezi z isto ali vsled posebnosti službe, kar pa ni bilo v zvezi z vnanjimi poškodbami, ima vdova po istem le tedaj pravico do rente, če je umrl mož najpozneje po preteku 5 let od dne izstopa iz zadnjega aktivnega vojaškega službovanja.

§ 38. Ženi moža, ki je pogrešan že več kakor 1 leto, se prizna do morebitne sodnijske proglasitve moža za mrtvega renta za vdove provizorno.

Izplačevanje rente za vdove je ustaviti, če se dokaže, da pogrešani (ali že za mrtvega proglašeni) še živi.

Že izplačanih obrokov rente ni vračati.

Poziv

predsedništva deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani in delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani o ureditvi plačevanja zavarovalnin (zavarovalnih premij) na podstavi veljavnih zavarovalnih pogodb inozemskih zavarovalnih družb.

Mnogi državljani kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, živeči v Sloveniji, ki imajo pogodbe z inozemskimi zavarovalnicami, vsled ukinitve nakazničnega prometa, oziroma prometa s poštnohranilničnim uradom na Dunaju, ne morejo plačevati v zadnji dobi dospevaločih zavarovalnin (zavarovalnih premij), ker ne vedo,

je li ali kje so v našem kraljestvu upravičene vplačilnice, kjer bi pravoveljavno izpolnjevali svoje pogodbene obveznosti.

I. Nekvarno poznejši ureditvi pravnega razmerja inozemskih zavarovalnic, ki opravljajo svoje posle na ozemlju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, se pozivljejo vse zavarovalne družbe in kakorkoli imenovana njih zastopništva, ki so do sedaj opravljala zavarovalne posle na ozemlju Slovenije, da najkasneje do dne 25. aprila 1919 v Uradnem listu pod »Raznimi objavami«, in sicer vsaka zavarovalna družba zase, priobčijo lastno »Izjavo«, v kateri naj naznanijo občinstvu, kje je zavarovalnine, dospevaloč za račun družbe, pravoveljavno vplačati na ozemlju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ter naj izjavijo, da bo družba izjemoma smatrala vplačila zavarovalnin, zakesnena zaradi izrednih prometnih in drugih razmer, za pravočasno vplačana, ako se plačila tekom treh tednov po priobčitvi dotične izjave izvrše pri imenovani vplačilnici, in da zavarovanci zaradi sedanje zakesnitve svojega vplačila ne bodo trpeli nobene škode.

II. Vsi oni državljani kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, živeči na ozemlju Slovenije, kateri imajo zavarovalno pogodbo s kako inozemsko zavarovalno družbo, se pozivljejo, naj do dne 25. aprila 1919 zasledujejo »Izjave« zavarovalnih družb v Uradnem listu. Ako zavarovalnica, s katero ima stranka zavarovalno pogodbo, ne bi pravočasno priobčila izjave, predpisane v odstavku I., naj stranka najkasneje do dne 5. maja 1919. na nekolikovani vlogi predsedništvu deželne vlade za Slovenijo javi točne podatke zavarovalne pogodbe, in sicer: firmo in naslov zavarovalnice, svoje ime in svoj naslov, zavarovalno panogo (življenje, požar itd.), številko zavarovalne police, zavarovalni znesek, znesek in dan dospelosti zavarovalnine (zavarovalne premije), nadalje kdaj, na kateri naslov in kako (poštna nakaznica, položnica poštnohranilničnega urada na Dunaju li kontu št. . .) je bila v zadnjem času vplačana zavarovalnina ali pa vplačan obrok, preden se je prekinil nakaznični promet.

V tem primeru bo izkušala deželna vlada za Slovenijo skupno z delegacijo financ ukreniti, kar je treba, da se stranka obvaruje škode, ki bi jo sicer utegnila zadeti brez njene krivde.

V Ljubljani, 9. aprila 1919.

Podpredsednik: dr. Žerjav I. r.

Delegat finančnega ministra:
dr. Šavnik s. r.

POSILANO.

Sodrugom v Storeh in Celju!

Dne 17. aprila 1919 ste z ozirom na moje 40letno delo v tukajšnji tovarni meni na čast priredili proslavo tega dogodka. Dovclite, dragi sodrugi in tovariši, da se Vam za prijateljstvo in prisrčnost, katero ste mi izkazali, najtopleje zahvalim. Prav lepa hvala pa tudi sodrugom govornikom za njihove lepe besede ter celjskim pevcem za lepe pesmi. Končno pa tudi hvala našemu delavskemu časopisju, ki se me je ob tej priliki spomnilo. Rečem Vam, sodrugi, da me je vse neizrečeno genilo. Saj sami vest, da je bilo moje življenje trudapolno, posvečeno težkemu delu. Brezskrbnih solčnih trenutkov nikoli nisem imel. Če pa si zbudim spomine na vse te težke čase mojega 40 letnega dela, tedaj me tolaži dejstvo, da sem po mojih skromnih močeh za našo skupno delavstvo stvar izvršil, kar mi je ob danih razmerah izvršiti bilo mogoče. Vse to sem smatral le kot svojo dolžnost. Zavest, ki jo v tem oziru imam, je moja najboljša tolažba in zadoščenje.

Bodite pa prepričani, sodrugi, da bom tudi nadalje vršil svojo dolžnost, kajti nikakor še ne mislim gledati ves nadaljnji pokret križema rok, nasprotno, hoditi hočem še nadalje po dosednji poti, kajti delavski interesi so mi sveti in tem interesom, stremljenju in ciljem ostanem zvest do zadnjega dihlaja. Torej še enkrat lepa hvala in živeli! Vaš stari zvesti sodrug

Jože Poteš.

Dopisi.

Hrastnik. V petek, dne 18. t. m., se je vršil tukaj dobro obiskan shod steklarjev. Povabljen je bil na ta shod sodrug Tokan iz Ljubljane, ki se je povabilu radevolje odzval. V glavnem je šlo za prestop oziroma pristop v novo centralno strokovno organizacijo za Slovenijo. Naravno. Steklarji so imeli dosedaj sedež svoje centralne strokovne organizacije v Tauwaldu na Češkem. Ker pa je ločitev izvršena na celi črti, tudi steklarjem ne preostaja nič drugega kakor na novo orientirati se, se je po dveurnem referatu in vsestranski pojasnitvi soglasno sklenilo korporativno prestopiti k novo osnovanemu Osrednjemu društvu kemičnih delavcev na Slovenskem ozemlju. Vsi oni delavci in delavke, ki so začeli v zadnjem času delati v glažuti, pristopijo takoj k Osrednjemu društvu kemičnih delavcev za Slovenijo; vsi stari člani avstrijske zveze steklarjev prestopijo istotako v novo Osrednje društvo in se jim čas članstva pri avstrijski zvezi steklarjev pri Osrednjem društvu všteje. Zadnji pogoj pa je odvisen od pogojev likvidacije avstrijske zveze steklarjev. Ker je ves poštni promet preko Avstrije prekinjen, ni mogoče, da bi se to vprašanje takoj rešilo. Vendar je pričakovati, da bo zadeva urejena kakor hitro bodo razmere to dopuščale. Tovariši steklarji, ki so stari člani, bodo torej svoje prispevke redno plačevali naprej kakor so jih plačevali dosedaj, to razmerje bo trajalo do končne ureditve oziroma izvršitve likvidacije stare avstrijske zveze. Prispevki steklarjev ostanejo ravno isti kakor so bili poprej. Ravno tako vse pravice članov.

Homec pri Poljani. Ali ne zasluži oseba, ki se zna s tako tolažilnimi besedami — mazati delavcem med okoli ust, lagati kot ravnatelj jeklarne v Čustanju posebnega ugleda. Na ponižno prošnjo delavcev za zboljšanje plače je ta gospod že pred meseci obljubil, da bodo kopači zaslužili K 12.— dnevno, premislil pa se je kmalu in zaslužek brez vednosti delavcev uredil po nekakem akordu, ki je bil več kot smesen. Delavci so se zopet pritoževali in merodajna oseba jih je tolažila rekoč: Vašo zadevo sem že uredil, da bode lahko zadovoljni, možu je večina, ker ne zna lociti črno od belega verjela vsled njegovega dobrega glasu od drugod, zato pa je bilo razočaranje na dan plače tem večje, čeprav so kopači z vsemi dokladami vred sedaj res prišli na 12 kron — ker vedo, da zaslužijo pri sosednjih podjetjih 18 K. Skrajni čas bi že bil, da bi se lepe besede in tolažbe, ki jih je bilo med vojno dovolj, tudi pri nas spremenile v rabljiv predmet — denar.

Store. Dne 15. aprila 1919 je obhajal naš sodrug Jožef Poteš v Storeh 40letnico svojega robotanja v Storski tovarni. Ker radi raznih zaprek pri sodrugih ni bilo mogoče slavnosti prirediti ta dan, se je obhajala dne 17. aprila ob 6. uri zvečer v gostilni g. Lokovška v Storeh. Pozdraviti ga in mu čestitati so prišli tudi sodrugi iz Celja s svojim pevskim zborom. Zastopani so bili: društvo »Svoboda«, politična organizacija, železničarska organizacija in kovinarji. Ko je stopil sodrug Poteš v sobo, spremljan po predsedniku organizacije v Storeh, sodrugu Žoharju, v dvo-

rano, ga je pozdravilo celjsko pevsko društvo s krasno pesmijo »Delu čast«. Nato ga je pozdravil sohr. Marn in opisal njegov neomajen značaj v trajnem delovanju. Temu pozdravu so sledili drugi in sicer: sodruga Uraniča, sodruga Murkota v imenu kovinarjev, sodruga Brezovška v imenu »Svobode«, sohr. Borštarnja in sodruga Schöna iz Štor. Marsikoga so gani ti govori do solz. Veselico je posejil tudi gospod tovarniski ravnatelj z uradniki. Sodrugi, vzemite si sodruga Poteša za zgled!

Polzela. Dne 6. aprila t. l. se je vršil tukaj ustanovni občni zbor podružnice Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju. Snod je bil obiskan izredno dobro, venko je bilo navzocih tudi delavk, ki so zaposlene v tukajšnji industriji, kar znači, da so se začeli delavci in delavke prav živo zanimati za svoje stanovske in poklicne razmere. O nalogah in smotrih strokovne organizacije je govoril sodrug Tokan iz Ljubljane. Pri volitvi prvega odbora nove podružnice so bili izvoljeni: Kranjc Jože, namestnikom; Kramaršič Konrad, namestnikom; Kobar Jože, blagajnikom; Pocač Ivan, namestnikom; Cimperšek Franjo, tajnikom. Kot odbornika Cimperšek Matija, Pogačar Franjo, Pepelak Ivan, Samiec Maici in Vovk Nežika. Nadalje so bili v nadzorstvo izvoljeni: Florjanc Jernej, Hierodež Karel in Suster Franjo starejši. Končno kot zaupniki posameznih delovnih oddelkov: Soster Tomaž, Velikonja Avgust, Pocač Alojzij, Catar Franjo, Glavnik Ivan, Samec Milka in Vovk Nežika. Ugotoviti moramo, da je misel postene delavke strokovne organizacije padla v Polzeli na prav rodovitna tla. Nič nas ne boli, če ta pokret nekaterim gospodom ni po volji. Sicer pa se na pisavo dopisnika iz Polzele v »Slov. Narodu«, ki karakterizira zborovalce našega ustanovnega obcnega shoda kot »otopelo maso«, ob priliki še vrnemo. Kličemo vsem našim tovarišem in tovariscam v Polzeli, le tako naprej po začrtani poti.

Iz Kranja. Dne 18. t. m. ob 9. uri dopoldne se je vrsil v gostini Triglav ob prav dobri udeležbi shod. Na shodu so prisli tudi pristasi klerikalne stranke ter so imeli s seboj govornika g. dr. Ježa, ki je omenjal, da je potrebna združitev bolniških blagajen v Ljubljani. Naglasal je potrebo socialnega zavarovanja ter trdil, da na vrhunci socialni demokracije prevec agitirajo, ker s tem izgube klerikalci crane. Gleda bolniških blagajen se je sprejela naslednja resolucija: 1. Združeno delavstvo obeh strank pozdravlja misel, naj se bolniško zavarovanje osredotoči v Ljubljani. 2. Delavstvo se izreka za to, naj se zastareli zakon o bolniškem zavarovanju iz leta 1888. izpremeni in prilagodi modernim načelom in potrebam. Uvede naj se splošno socialno zavarovanje, delodajalci naj pri delavskem zavarovanju izgube zastopstvo, izkazali so se kot čimtelji, ki je prave namene samo ovi-ral in onemogocal. Volitve v zavarovalnice naj bodo po proporcii. Skupna zavarovalnica naj ima po vseh krajih svoje urade, ki jih bo imelo delavstvo vedno pri rokah. 3. Vse zbrano delavstvo se izreka za to, naj se kar najhitreje uvedejo delavske zbornice, ki bodo stavile primerne nasvete in predloge na vse zakonodajne zbore in urade, ki bodo tudi državno priznane. 4. Zbrano delavstvo zahteva, naj se nemudoma izvede socialno zavarovanje.

Sava na Gorenjskem. Ravnateljstvo tovarne »Kranjske obrtne družbe«, se je pogajalo z delavskimi zaupniki glede 12-urnega dela v valjarni. Koliko jim je na tem, da bi omenjeni obrat pričel zopet po starem običaju izrabljati delavske moči, se vidi iz izjav gospoda ravnatelja. Pripravljen je storiti za delavce vse, če se

mu ugoti v omenjeni zahtevi. Voljan je plačati tudi delavstvu, katero je zaradi pomanjkanja dela v drugih obratih sedaj zunaj obratov, tako plačo kot imajo v obratih. In sicer to zaradi tega, da jim bo možno sestaviti novi akord, kakor pravi gospod ravnatelj, ter da preizkusijo premog, ki ga tovarna sama nabavlja na Koroskem. No, lepi izgovori! Trideset let je delavstvo delalo v omenjenem obratu po 12 ur dnevno, pa niso bili zmožni sestaviti teh nesrečnih akordov. In kako težko je to napraviti, ako delavstvo dela le osem ur, pa tudi menda že ve vsakdo. In premog preizkusiti se tudi ne da ob osemurnem delu, ampak ob 12urnem, češ, da ni zadosti kvalificiranega delavstva za ta obrat. Sodrugi zaupniki so krepko dokazali, kje so taki delavci, in kje naj se jih poišče. Na vse to pa je gospod ravnatelj le uvidel, da ni drugega, kakor da ostane vse pri osemurnem delavnem času, ki se tudi lahko izvede. Gospodje, le dobre volje je treba!

Ptuj. K nekemu našemu zaupniku v neki tukajšnji tovarni je nedavno tega prišel človek, ki je zaupniku povedal, da ga pošilja stranka. Zahteval je, naj zaupnik sklice shod tovarniškega delavstva, na katerem po nalogu stranke namerava on govoriti o organizaciji. Neznane je nastopal pod imenom Černe. Kdo ga pošilja in po nalogu katere stranke prihaja, ni hotel povedati. Cela zadeva se je našemu sodruhu zdela precej sumljiva, zato neznanču ni šel na limanice, pač pa mu je povedal, naj se obrne na sodruga Rožeta, uradnika tamošnje okrajne bolniške blagajne. Gospoda Černeta pa k sodruhu Rožetu ni bilo. Jasno je, da se je tukaj nameravala izvršiti čisto navadna lumparija. In čisto naravnost povemo, da imamo na sumu agitatorje meščanske liberalne stranke, ki se pod krinko Narodne socialne organizacije trudijo gniti liberalno kri osvežiti s svežim delavskim pritokom. Gospodje narodni socialci, preneumni in pa tudi prenerodni ste, če računate, da vam bodo taki triki kaj pomagali. Vaš liberalizem vulgo narodni socializem spada že davno med staro šaro. Eno pa se mora svojati priznati, drzni, zavrtni, hinavski in brezvestni so dovolj!

Mežiška dolina. V eni izmed zadnjih števil našega lista smo priobčili člančič, v katerem je bilo med drugim tudi izraženo obžalovanje, da se je sodrug Mrkva iz Guštanja udeležil s predobro poznanimi gospodi potovanja v svrhu nakupa živila. Sodruga Mrkva nam z ozirom na to poroča, da je ta korak storil v soglasju z delavci in z najboljšim namenom, da po svojih močeh pripomore, da se aprovizacijska mizerija vsaj deloma ublaži. Sicer pa izjavlja sodrug Mrkva, da bi se težavnega potovanja gotovo ne bil udeležil, če bi bil slutil, da to nekaterim sodrugom ne bo všeč. — Op. uredn.: Ker nečemo delati nikomur krivico, to le konstatiramo. Konstatiramo pa tudi obenem, da vsebina dotičnega člančiča ni bila naperjena toliko proti sodruhu Mrkvi, kakor zoper izvestno kliko, ki na svojo pest in gotovo ne v svojo škodo po svoji volji pri aprovizaciji gospodari. Dejstvo je, da ta gospoda delavce odriva. Dva bi čisto gotovo bila tudi opravila. Poznamo aprovizacije, ki so mnogo večje, pa ne pošiljajo kar štirih nakupovalcev po svetu. Gotovo je, da je bil sodrug Mrkva na mestu, ampak kar treh špisarjev pa ni bilo treba.

Sv. Lovrenc. V našem kraju je bilo doslej precej mirno, dokler je bil delavec še ponižen in delal, kakor mu je poveljeval tovarnar in posestnik. Zdaj pa so se ljudje zdramili iz dolgoletnega spanja sužnosti in si ustanovili organizacije. To seveda ni po volji liberalnim pristašem, kakor pišeta dne 15. t. m. »Jugoslavija« in »Mariborski Delavec«. Naši liberalčki so

namreč mnenja, da je delavstvo nahujskano po tukajšnjih Nemcih, ki pod zastavo JSDS širijo boljše vizem, a se daleč motijo. Sami so nas prignali tako daleč, da smo spoznali, katera pot je prava. »Mariborski Delavec« piše tudi o našem dobro obiskanem shodu dne 6. t. m., kjer je baje govornik govoril proti Srbiji, državi in bogve kaj še. Moderni oderuhi delavstva se seveda hudujejo in penijo jeze, ker je sodrug Mihevc omenil, da je pomilovanja vredno, da še sedaj v tej draginji plačuje delavce po 5 K. Zato na krov delavci pri Št. Lovrencu, v boj proti takim krvoločnikom, stopajte v organizacije, naročajte in širite naša lista »Naprej« in »Ljudski glas«, zakaj le s temi pridemo do prave luči in spoznanja!

Rudarji v Štoreh so si po zgledu rudarjev vseh drugih krajev tudi ustanovili svojo strokovno organizacijo. Tudi oni so pristopili k Uniji slovenskih rudarjev. To, kar so rudarji storili, je edino pravo in pametno. Vse pa kaže, da se gospod obratni vodja nad tem korakom njemu podrejenih rudarjev po nepotrebnem izpodtika, zakaj, menda sam ne ve. Opaža pa se to posebno pri njegovem postopanju proti odbornikom, ki jih je začel šikanirati kadarkoli in kjerkoli se mu nudi prilika za to. Prestavlja jih namenoma k delu, kjer so na zaslužku prikrajšani, niso pa tudi nič novega kazni, ki »slučajno« zadevajo ravno odbornike. Gospod obratni vodja naj bi vendar pomislil, da so rudarji v Štoreh itak dosti veliki reveži in brezvestno je te itak preko mere izkoriščane delavce na kakršni si bodi način po nepotrebnem preganjati. Štorskimi rudarji zaslužijo 7, 9 do 10 kron dnevno, več kakor 13 kron ne zasluži nobeden! To so zaslužki, ki so naravnost ironija na strahotne draginjske razmere. Ali je kaj čudnega, da se delavci potegujejo za primeren povišek svojih več kot nezadostnih dohodkov? Plače slabe, hrana slaba, vrh tega pa naj bi se jih še preganjalo, to bi bilo pač nekoliko preveč. Ako pomisli obratni vodja, da iz svojega žepa delavcem ne daje prav ničesar, tedaj si bo moral tudi priznati, da se da njegovo postopanje pripravnati edino zlobnost, če v takih razmerah delavcem nagaja. Umestno bi bilo, da s takim postopanjem preneha. Delavcev naj ne draži in naj jim ne krati postavno zajamčeno državljansko svobodo. Končno naj tudi ne pozabi, da bo premogovnik obstajal in rudarji v njem delali tudi takrat, ko bo on moral vzeti slovo. Naj bi ta opomin zadostoval!

V Zagrebu je stavkalo delavstvo tovarne Franck, čije cikorija je znana vsem našim gospodinjam. Dne 15. t. m. se je potem stavka, ko je ta sicer velika, obenem pa tudi dosti umazana firma delavskim zahtevam ugodila, končala.

Obvestilo.

Mnogokrat dobimo iz tega ali onega kraja dopis z željo, da bi ga priobčili. Razume se, da smo sodrugom dopisnikom hvaležni za sotrudištvo v taki obliki in jih naravnost prosimo, da bi nam češče kaj poročali. Vendar pa opozarjamo, da se mora vsak dopisnik podpisati na vsak tak dopis ali poročilo. V strahu, da ga uredništvo izda, ni treba biti nikomur. Na vsak način pa mora uredništvo vedeti, s kom ima opraviti. Podpis mora namreč svedočiti, da so poslani podatki tudi resnični.

Ako pa podpisa ni, tedaj je čisto naravno, da uredništvo ne more zaupati resničnosti podatkov poslanega gradiva. Z ozirom na vse to naj vzamejo vsi dopisniki na znanje, da se na dopise brez podpisa ne moremo ozirati. Jasneje povedano, takih dopisov ne priobčujemo in tudi ne odgovarjamo nanje.

Domači pregled.

Ljubljana. Važen shod pivovarniškega delavstva se vrši v soboto dne 26. t. m. v gostilni pri Petanu na Celovski cesti, Spodnja Šiška (Pogačnikova hiša). Shod se vrši ob pol 6. uri zvečer. Z ozirom na veliko važnost tega shoda je pričakovati, da se ga omenjeno delavstvo udeleži v polnem številu.

Ljubljana. Stavka cestnih železničarjev, ki je pretečeni teden trajala tri polne dni, se je končala s popolnim uspehom uslužbenecv. Držali so se izvrstno, to se mora fantom od tramvaja priznati. Vsa čast jim!

Dvojno lice. Kdor vzame večkrat v roke »Slovenca«, bo opazil, da ta list pri naša semttertje kak članek, v katerem se do gotove meje zrcali neko razumevanje socialnega položaja in težnje delavstva. Ako kdo vzame v roke »Našo Moč«, tedaj takoj opazi velikansko razliko. Ena in ista stranka, eni in isti ljudje, a vendar, kakaa razlika! Pa kaj hočemo, »Slovenec« je namenjen inteligenci, dočim je »Naša Moč« namenjena maloštevilnim delavcem, ki se vsled svoje nevednosti prištevajo gospodi Slovenske ljudske vulgo klerikalne stranke. Da si pa upajo gospodje pitati svoje delavske pristaše s takimi, milo rečeno, otročarijami in oslarijami, kakor to delajo v »Naši Moči«, to le dokazuje za kaj ti ljudje delavce smatrajo. Dober želodec morajo imeti ti klerikalni delavci, če jim prija taka »duševna hrana«.

Značilno. V »Slov. Narodu« z dne 18. t. m. se neki naivnež iz Ptuja pritožuje, da v tamošnjem Narodnem domu ob raznih prilikah delavce in nižje uradnike od strani liberalne »družabne smetane« prezira. Iz cele tozadevne jeremijade je posneti, da liberalna gospoda vsakega prezira in smatra za manj vrednega, kdor ima tako finega suknjiča na sebi kakor ga imajo pripadniki liberalne purgarije. Temu dejstvu, ki ga ubogi narodnjaki iz nižjih slojev sami konstatirajo, se prav nič ne čudimo; vprašamo se le, kaj pravzaprav imajo delavci oziroma kakor jih meščanska gospoda imenuje — nižji sloji — v tej frakarski družbi iskati?

Mladinska podružnica »Svobode« v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 27. t. m., društven shod ob 2. popoldne v Mahrovi hiši (nasproti Mestnemu domu). Na shodu se bo razpravljalo o pomenu mladinske organizacije, o trgovskih in obrtnih šolah, o prvem maju, o vaješkem položaju in drugem. Mladina obojega spola se vabi na ta shod.

Upokojeni železničarji. Ker je Delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani prejela z Dunaja seznam železničarjev, ki so prejeli dosedaj nezgodne rente, se izvrši tekom prihodnjega tedna nakazilo rent potom tukajšnjega čekovnega urada. Samo oni, ki do 1. maja še ne bi prejeli rente, naj se zgledajo pismeno ali ustmeno pri Začasni delavski zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljani, Šolski drevored 2, Kresija.

Vladna naredba o uvedbi zaupnikov (Prepeluh), ki se uvede, mora biti ravno tako veljavna za stavbinsko delavstvo, ker kakor pri rudokopih se istotako dogajajo veliki neredi pri stavbah, posledice taistih nesreče, katere bi se lahko potom zaupnikov preprečile. Na to opozarja vlado.

Funkcionarje Osrednjega društva kemičnih delavcev, zlasti blagajnike opozarjamo, da morajo z denarnimi zneski vred obenem poslati vselej tudi mesečne obračune. V to svrhu služijo mesečne razvidnice, iz katerih mora biti razvidno, koliko in za katere tedne je posamezni član svoje prispevke plačal. — Rejc Valentin, centralni blagajnik, Zelena jama št. 141, Pošta Moste pri Ljubljani.

Mezdno gibanje natararjev in natararic v Ljubljani. Osrednje društvo natararjev in natararic ter drugih uslužbenecv je vložilo spomenico na zadruho, v kateri zahteva ureditev službenih in mezdnih razmer. Razmere v tej stroki so še popolnoma neurejene, zato bi bilo prav želeli in pametno bi bilo, če bi zadruha tukaj storila svojo stanovsko dolžnost v prid obrti in uslužbenstva. Spomenica naproša odgovor do 25. t. m.

Mezdno gibanje krojačev v Ljubljani. V sredo so se vršila pogajanja med zadruho krojačev in krojačic ter zastopniki pomočništva. Zedinili so se tako, da se zvišajo tarifyne postavke iz leta 1918 za 50 odstotkov.

Državna posredovalna ca za delo podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu (od 6. aprila do 12. aprila 1919) je iskalo delo 195 moških in 122 ženskih delovnih moči. Delodajalci so iskali 64 moških in 46 ženskih delovnih moči. Posredovanj se je izvršilo 64. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo je od 1. januarja do 12. aprila 1919 iskalo delo 4741 delovnih moči, delodajalci so pa iskali 3970 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1013. Delo iščejo pisarniške moči (212), trgovski uslužbenci (131), tovarniške delavke, služkinje, ključavničarji, kovači, krojači, čevljarji, peki, mlinarji, mesarji, rudarji, mizarji, kolarji, natararice. V delo pa sprejme posredovalnica zidarje, delavce za v tovarno opeke, čevljarje, tesarje, ključavničarje, poljske delavce, krojače, šivilje, maserko, služkinje in razne druge obrtnike.

Novi industrijski obrati. Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani se intenzivno peča z vprašanjem velike tovarne za izdelovanje modre galice. Podjetje se bo ustanovilo v okolici Celja. V okolici Velenja v Savinjski dolini se namerava ustanoviti veliko industrijsko podjetje za izdelovanje municije in razstrelil kakor dinamona, dinamita itd., potem vžigalnih vrvic ter vžigalnih kapic. Podjetje se namerava osnovati s sodelovanjem znane tvrdke Škoda v Plzinu v Čehoslovaški republiki.

Bolečine odpravljajoča sredstva, ki se jih mora vzeti, imajo mnogokrat bolečine želodca kot posledico. Nasprotno pa je bolečine odpravljajoče zunanje obdrgnjenje in masaže s Fellerjevim blagodejnim »Elsa«-fluidom sigurnega učinka, brez da bi otežil želodec. »Elsa«-fluid vsili v kožo na bolečem mestu, raztopi povzročitelje bolečine in oživi krvno cirkulacijo. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici stane samo 19 K. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 334 (Hrvatsko). Mnogo zdravniških priporočil. Naroči naj se obenem tudi Fellerjevo milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice, 6 škatlic za 9 K 50 h. (se)

Svetovni pregled.

V Italiji opasno vre. V Rimu, v Turinu, Milanu in drugih velikih mestih italijanskih so rabuke in spopadi s policijo, žandarmerijo in vojaštvom takorekoč na dnevnem redu. Ne gre tukaj za momentalne izbruhe ljudske nevolje, temveč gibanje je trajno, tako trajno in intenzivno, da preti italijanski kapitalistični imperijalistični družbi resna nevarnost, da jo bo to gibanje nekega lepega dne z italijanskim prestolom vred strmoglavilo. Nezadovoljnost, zlasti med italijanskim proletariatom je tako velika, da ga ni sredstva, ki bi ga pod sedanjim režimom potolažila. Poleg tega pa še prihaja v poštev dejstvo, da se delavstvo širom Italije z vso vervo pripravlja na generalno stavko, katere gotovo ne bo ostala brez dalekosežnih in za italijansko buržoazijo usodepolnih posledic. Čim preje se v Italiji izvrši temeljit prevrat, tem prej imamo pričakovati, da

bo del našega slovenskega naroda, ki ga hoče italijanski imperijalizem zaslužiti, rešen.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 26. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 10 tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 10. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Obvestila:

Vsem funkcionarjem strokovnih organizacij, zlasti funkcionarjem Osrednjega društva usnarjev in sorodnih strok, Osrednjega društva kemičnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju ter Osrednjega društva živilskih delavcev. Funkcionarji posameznih podružnic navedenih treh organizacij naj nam z dopisnico naznani, če rabijo potrebne poslovne knjige, namreč blagajnično knjigo in pa knjigo za zapisnike. Kjer teh knjig, ki so za redno poslovanje vsake organizacije neobhodno potrebne, ni, jih bomo takoj vposlali kakor hitro prejmemo tozadevno obvestilo. Naročilo na te knjige naj se pošlje na strokovno tajništvo, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

Strokovno tajništvo in »Delavec« imata telefon šte. 225.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Čevlji tovarne = Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro-, boks- in lak-usnja z usnatimi podplati se dobe po dnevni cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85— za moške, K 73— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

Ali trpite revmatične in mišične

BOLI?

Porablajte davno preizkušeni najtrdozratnejše boli ublažujoči, ki so ga rabili že mnogobrojni zdravniki in priporočali Fellerjev

ELSA-FLUID

6 dvojnatih ali dve specialni stekl. 19 K. Proti nedelavnosti črev, nerednega blatenja itd. so dokazano že dobro delovali milo mehčajoči rabarbari

Elsa-praški

6 škatlic K 950. Edino prave pri lekarnarju Evgenu V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 334. (Hrv. Zagorje). Ovitek in poština se priračunava posebej, toda najceneje, torej čim več se naroči obenem, tem več se prihrani. III

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Sodrug!

Naročite si socijalistično revijo

„DEMOKRACIJA“!

Prva številka II. letnika izide meseca marca. Celoletna naročnina K 20.—.

Upravišтво je v

Ljubljani poštni predal 91.

Dobiti je tudi številke prvega letnika. Opozarjamo posebno na „Tržaško“, „Jugoslovansko“ in „Cankarjevo številko“ s Cankarjevo sliko.

Razun tega so v zalogi:

Peter Bezruč: Šlezke pesmi. K 7.— To so pesmi silnega češkega pesnika, ki opeva bedo in trpljenje delavstva; s poštnino K 7/40.

Demokratizem in ženstvo 60 v. s poštnino K 1.—.

Pogled v novi svet 60 v. s poštnino K 1.—.

Lepa polt lic in rok pri-
nese mnogo
prednosti tako v zdrav-
stvenem kakor v dru-
stvenem oziru. Feller-
jeva popolnoma ne-
škodljiva preizkušena
„Elza“ pomada za ob-
varovanje in negovanje
kože, odstrani nečistost
kože, ožja prišče, brani
proti solnčarici,
solnčnim pegam, bori,
razkavosti, velosti kože.
Lonček močnejše vrste
6 kron. Omot in poš-
tnina se računa pose-
bej naj-
ceneje. **Namesto ško-
dljivega mila** vzemimo
za lice

Fellerjevo lilijino mlečno milo „Elza“, katero
je danes še zelo drago ali ima še iste dobrote
in neškodljivosti kakor pred vojno. Boljše
in finejše za negovanje kože v današnjem
času si niti misli-
ti ne moremo. **Bujne lase** samo s Fellerje-
vo „Elza“ Tanobina pomado za rast las. Okrepi
kožo na glavi, preprečuje plešavost in pre-
zgodnjo osivelost. Lonček močnejše vrste 6 K.
Omot in poštnina se ra-
čuna posebej najceneje. **Za vsakdanje nego-
vanje telesa** so Feller-
jeve „Elza“
toaletne pastilje za u-
mivanje telesa, otroške
kopeli, kakor za ustno
vodo itd. Cena kartonu
1 K 50 v. — **S seboj**
vzeti in povsod v žepu
nositi se more bol
ublažujoč, hladeč, o-
svežujoč Fellerjev „Elza“
mentolni mugrenski črtnik. V leseni cevki
1 K 50 v. Izvisten proti glavobolu in migreni,
rabi se tudi proti vbovljaju in ranitvi. **Voda**
za oči (collyrium) 2 K 50 v. **Kapljice proti**
zobobolu 2 K 50 v. **Pravi zagorski prsni**
sok proti kašlju steklenica 3 K. **Fran-**
covo žganje v stekl. 4 K 80 v in 12 K
80 v. **Za želodec**, piava švedska tinktura,
vel. stekl. 7 K 50 v, balzam (melen) mala
stekl. 1 K 60 v. **Kurja očesa**
odstrani brez bo-
lečin Fellerjeva
turist. tinktura
„Elza“ (tekočina)
skupaj s karto-
nom 3 K in tvorn.
obliki po 3 K in
1 K 50 v. **Proti**
potenju tele-
sa in nog je
Fellerjev „Elza“ prašek z vsipom 1 K 50 v.
Krmlni prašek za živino davno pozna-
ni se zopet dobi. Karton 2 K. Omot in poš-
tnina se računa posebej in najceneje. Kdor
naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba
pri lekarnarju **IVČERU V. FELLER, Stu-**
biča, Elza trg št. 334 (Mrv. Zagorje).

Miši, podgane, stenice,
šurki in ves mrčes mora
poginiti, ako porablja te moja
najbolja, izkušena in povsod hvaljena sredstva.
Za podgane, miši in poljske miši K 5; za
šurke K 5.—, Osobito jaka tinktura za stenice
K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti
mrčesom K 250 in K 5.—, tinktura proti
ušem pri ljudeh K 3.—, mazilo za uši pri
živini K 2.—; prašek za uši v obleki in perilu
K 3.—; tinktura proti bolhe pri vseh K 150;
prašek proti pernini ušem K 2.—; tinktura
proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev.
rastlin) K 3.

Pošilja po povzetju

Zavod za eksport

M. JUNKER, Zagreb 6.,
Petrinjska ulica št. 3. III.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4. prvo nad-
stropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do
2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih
je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ord.nira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211 — 1/21		Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210 — 1/211		Turjaški trg št. 4.
	2—3		Frančiškanska ml. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1/411 — 3/412		Hilšerjeva ul. 12.
	1—2		Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim iz-
stavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico)
brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih.
Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam po-
zove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blaga-
jniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba
nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
lekarnah. Bolniščenina se izplačuje vsako soboto,
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do
1. popoldne. S pritožbami se je obračati do na-
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

NAJVEČJA SLOVENSKA HRANILNICA!

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela koncem leta 1918 vlog . . . K 80.000.000.—
rezervnega zaklada K 2.500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične

∴ domače hranilnike. ∴

Hranilnica je pupilarno varna.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske
proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% ozir. 1/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

∴ - - - **Kreditno društvo.** - - - ∴

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska c. 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za plete-
nje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler. Vozna
kolesa. Ceniki se dobe zastonj in franko.